

Het gebrek aan structuurrijk ruwvoer is op veel melkveebedrijven de oorzaak van pensverzuring. Voor Hendrix UTD en Barenbrug was dit aanleiding voor een uitgebreid teelt- en verteringsonderzoek. Dit leverde nieuwe kennis en inzichten op in grassen en ruwvoermanagement en leidde tot de ontwikkeling van een nieuw grasmengsel: GP Herkauwgras.

Diervoeding

[Rian Weemen]

Teelt- en verteringsonderzoek grassen door Hendrix UTD en Barenbrug

Meer structuur in ruwvoer v

„Meer structuur in het ruwvoer bevordert de herkauwactiviteit. Dit voorkomt pensverzuring”, aldus Harmen van Laar van Nutreco.

Pensverzuring komt voor op 60 procent van alle melkveebedrijven en wordt daar geconstateerd bij 8 tot 38 procent van het totaal aantal koeien. Pensverzuring leidt tot een lager vetgehalte in de melk en een verminderde melkproductie. Daarnaast heeft het ook indirecte gevolgen, zoals een ver-

minderde afweer van de koe, klauwproblemen en in sommige gevallen verplaatsing van de lebmaag. Om pensverzuring te voorkomen, is het van belang dat een koe voldoende herkauwt. Gemiddeld herkauwt een koe 12 tot 14 uur per dag. „De lengte van de herkauwtijd wordt grotendeels

bepaald door het celwandgehalte, oftewel NDF, van het voer”, legt Harmen van Laar van het Nutreco Ruminant Research Centre uit. „Veel celwand stimuleert de herkauwactiviteit van de koe.”

Pensafbreekbaarheid gras

Van Laar onderzocht in samenwerking met Barenbrug gedurende twee jaar met behulp van pensfistelkoeien op onderzoeksbijndrijf Kempenshof in Boxmeer de pensafbreekbaarheid van een aantal grassoorten. Uit de analyses kwam naar voren dat de nieuwe generatie rietzwenkgrassen het hoogste scoren op het gebied van structuur, oftewel celwandgehalte. Van Laar: „Ruwvoer met veel structuur verblijft langer in de pens en dat zorgt ervoor dat een koe meer gaat herkauwen. Dit betekent een hogere speekselproductie en dat zorgt weer voor een goede buffering van het geproduceerde zuur in de pens. Dit voorkomt pensverzuring.”

Rassen als Engels raaigras en Festulolium scoren zichtbaar minder op het gebied van structuur. „En dat is deels een verrassende conclusie, want van Festulolium werd vaak gedacht dat er juist veel prik in zat”, meldt Edward Ensing van Barenbrug.

De Oosterhoutse graszaadproducent ontwikkelde de nieuwe rietzwenkgrassen Bariance en Barolex. Deze rassen zijn zachtbladig en daardoor smakelijker. De

Het volledige bedrijf vanuit de lucht.

Op het Nutreco Ruminant Research Centre Kempenshof werd verteringsonderzoek gedaan met pensfistelkoeien.

r voorkomt pensverzuring

structuur zit vooral in het blad en niet meer zozeer in de stengel, zoals voorheen het geval was. Doordat de stengel kort is, kunnen de nieuwe rietzwenkgrassen vaker worden gemaaid, zonder in te boeten op de hoeveelheid structuur in de graskuil.

Ruwvoerverschot

Het probleem waar veel melkveehouders mee te kampen hebben, is juist dat gebrek aan structuur in het ruwvoer. En dat terwijl de hoeveelheid ruwvoer van de eigen percelen vaak boven de behoefte uitstijgt. Het grootste gedeelte van het grasland bestaat uit Engels raai-gras. Om met deze grassoort een goede eiwit- en energieproductie te realiseren, moet op tijd worden gemaaid. „Maar dit gaat dan ten koste van de structuur in de voerkuil”, weet Piet Riemersma, teeltdeskundige bij Hendrix UTD. „Daardoor worden melkveehouders gedwongen structuur aan te kopen in de vorm van luzerne, graszaadhooi en stro. Dit is een behoorlijke kostenpost en de prijzen van deze producten blijven stijgen.” Bovendien laat de beschikbaarheid van deze producten vaak te wensen over. Om deze extra kostenpost te beperken of zelfs te voorkomen, dient een melkveehouder meer bouwplanmatig te gaan denken. Door naast het gangbare grasland - met voornamelijk Engels raai-gras - een deel van het perceel in te

zaaien met rietzwenkgras, wordt een belangrijke structuurbron voor de graskuil gerealiseerd. Riemersma: „Vijftien procent van het totale areaal reserveren voor het verbouwen van structuur is voldoende.” De rest van het areaal wordt gebruikt voor gangbaar grasland om te kunnen beweiden en maaien. Ook kan een deel worden ingezet ten behoeve van de maisteelt. Het perceel met rietzwenkgras is minder geschikt om te beweiden. Wanneer dieren het hele jaar binnen staan, kan ervoor worden gekozen het merendeel van het grasareaal uit rietzwenkgras te laten bestaan. „Door dit te combineren met bijvoorbeeld klaver, creëer je een structuurrijke graskuil met voldoende eiwit.”

GP Herkauwgras

Om in te spelen op de behoefte aan meer structuur in het ruwvoer, ontwikkelden Hendrix UTD en Barenbrug gezamenlijk een nieuw grasmengsel: GP Herkauwgras. Dit mengsel bestaat voor 85 procent uit rietzwenkgras en voor 15 procent uit Timothee. Deze tweede grassoort is gekozen vanwege smakelijkheid en hoge voederwaarde. Ensing: „Bovendien is Timothee wintervast en ongevoelig voor kroonroest.” Barenbrug heeft met de onlangs afgeronde veldproeven – die twee jaar in beslag hebben genomen – geconstateerd dat GP Herkauwgras een drogestof opbrengst heeft die ruim 30 pro-

cent hoger ligt dan de opbrengst van een traditioneel Engels raai-grasmengsel. Daarnaast levert het zo'n 25 procent meer eiwit doordat rietzwenkgras efficiënter met de aanwezige hoeveelheid stikstof omgaat.

GP Herkauwgras is Triple P-gecertificeerd. Dit is een geregistreerd keurmerk dat eigendom is van Hendrix UTD en Barenbrug. Het keurmerk is een kwaliteitslabel dat gebaseerd is op meerjarige veldproeven, producttesten met koeien en een gedegen statistische onderbouwing. Het label staat garant voor meer prik, proteïne en productie. Het mengsel kan in de graskuil zonder problemen worden gemengd met andere rassen, zoals raai-gras. Het is dan wel van belang in laagjes in te kuilen, zodat de koeien bij elke portie voldoende structuur in het ruwvoer hebben zitten. Riemersma: „Maar de meest ideale situatie is natuurlijk een aparte graskuil te maken met rietzwenkgras. Hierdoor kun je de gewenste hoeveelheid structuur in het ruwvoer nog beter naar behoefte sturen.” De adviesprijs van GP Herkauwgras ligt rond de 5 euro per kilo. Per hectare dient 60 kilo te worden gezaaid, bij voorkeur op één tot anderhalve centimeter diepte. ■